

OF: KNIKKERS ZIJN GRATIS...

Toneelstuk

door

Stefan Pietersen

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **OF: KNIKKERS ZIJN GRATIS...** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **STEFAN PIETERSEN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright © 2016 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **2** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, at fd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Ivo: Goed uitziende, gecoiffeerde presentator van een talkshow zoals de TV-show, Pauw of Karel van de Graaf destijds; ijdel, nerveus, aandachtsjunk, controlefreak en met een onvermoede wedijver en kort lontje. Denkt dat een interview een op te zetten toneelstukje kan zijn, zonder eigen dynamiek. Mist improvisatie-vermogen.

Sjoerd: Relaxte, ervaren, bejaarde acteur die op zijn lauweren rust. Heeft Ivo's controle-dwang door en weigert naar diens pijpen te dansen. Rookt en drinkt en heeft, naast ontwapende charme en humor, een grote afkeer van glamour en doen alsof. Beschouwt acteren als vertolken van een personage, niet net doen alsof ie hem is.

Moordkuil: speelt een gastrol, in de vorm van een gastoptreden. In de geest van het stuk speelt hij ook een beetje de perfectionist. De rol is optioneel.

DECOR:

Toneelbeeld: Een setting met twee bureaustoelen en een tafeltje daar tussenin, met daarop een fles rode en een fles witte wijn, twee wijnglazen, een asbak en een vaas met anjers. Daar omheen staan twee TV-camera's op wielen, met een bedieningssnoer naar de stoel van de interviewer. Op de achterwand een projectiescherm. Grote letters AVRO's TV-GASTEN.

Links nog een setting met microfoon op standaard, een kruk en een versterker.

U dient bij uw zaaleigenaar te informeren of de muziekrechten in een totaalcontract worden voldaan. Is dit niet het geval dan dient U contact op te nemen met: BUMA/STEMRA

Scène 1

IVO: *(komt zaal binnen vanaf linkerkant en loopt meteen door naar de tribune met de toeschouwers)* Goedenavond dames en heren. U bent hier bij TV-GASTEN, een wekelijks interview-programma van de AVRO, dat aanstaande zondag, voor de eerste keer dit seizoen weer de lucht ingaat. Pak de tv-gids thuis maar eens op en stem af op Nederland 2, aanstaande zondag om 20.00 uur. Dan kunt u uzelf terugzien op de buis. *(lacht)* Wel, aangezien deze avond met camera's opgenomen wordt, die ik zelf bedien, zoals u ziet... En ik niet kan voorzien wat u grappig, schokkend en ontroerend gaat vinden, zou ik graag deze reacties even van tevoren willen registreren. Dus als u, om te beginnen, zo meteen even voor mij wilt schateren van het lachen... Dan monteren we dat straks erin als Sjoerd iets leuks zegt, wat vrijwel zeker gaat gebeuren. Oké? Een, twee, drie en... lachen! Mooi! Prachtig, fantastisch, schitterend...

Ten tweede zullen er vast ook wat traantjes weggepinkt worden, dus als ik nu even uw zakdoeken mag zien? Eh... Meneer? Heeft geen zakdoek gekregen? Mevrouw, heeft u een Kleenex voor meneer? Prachtig! Kijkt u maar bedroefd, ja. Heel mooi. Schitterend!

Tot slot: Sjoerd, onze gast, is oud en de dagen zat, dus hij zou vanavond ook weleens iets schokkends kunnen zeggen, dus als u allemaal even geschokt wilt kijken. Nee: zo! *(Ivo trekt een overdreven geschokte blik)* Ja! Oh, meneer, wat een smoel! Ja, mevrouw. Heel goed!

Mooi, dat hebben we erop staan. Dank u en een mooie avond toegewenst. We beginnen over twee minuten. Ik wil u vragen muisstil te zijn en u niet te verroeren voor we klaar zijn met het programma. Natuurlijk zult u na de opnames vragen mogen stellen. Maar voorlopig stel ik die. Dank u!

(leader, gebaseerd op 'Why can't I be you' van The Cure komt in. Sjoerd komt het toneel op vanaf de rechterkant en schudt Ivo de hand. Beiden gaan zitten. Sjoerd slaat zijn benen over elkaar)

IVO: Licht, camera? Eèèèèn actie! *(leadermuziek komt in en Ivo schenkt zich een glas rode wijn in. Nipt even en zet het neer)*

Scène 2

IVO: *(grijnst, ietwat angstig, naar de camera en zegt)* Welkom, dames en heren. U kijkt nu naar TV-GASTEN. Mijn hoofdgast is de acteur Sjoerd de Boer en we gaan, aan de hand van filmfragmenten, met hem praten over leven, liefde, film en toneel. Sjoerd, welkom. Wie bent u en wat doet u hier? *(Sjoerd kijkt verrast, daarna verschijnt er langzaam een geamuseerde lach op zijn gezicht)*

SJOERD: Ik ben Sjoerd de Boer. En ik ben hier om geïnterviewd te worden door u. Als ik het goed begrepen heb, tenminste.

IVO: *(lacht gekunsteld)* Dat weet ik. Ik bedoel, Sjoerd de Boer, we kennen je allemaal van je films, je tv-werk, en sommigen zullen je ook van het toneel kennen. Maar je bent acteur en dus speel je iemand anders. Vanavond wil ik erachter komen wie de echte Sjoerd is en wat die te vertellen heeft.

SJOERD: Ah, zeg dat dan meteen! Wat ik te vertellen heb? Nou, eigenlijk niet zo heel erg...

IVO: Even mijn vraag afwachten, Sjoerd. Oké?

SJOERD: *(slaat andere heen over zijn knie)* Oké.

IVO: Wijn?

SJOERD: Ja, dat gaat er wel in.

IVO: Rood? Wit?

SJOERD: Rood.

IVO: Oké, daar gaat ie dan. *(schenkt glas rode wijn in en zet die voor Sjoerd neer, die er meteen een flinke slok van neemt en pas daarna doet alsof hij het zinksel bestudeert)*

SJOERD: Tsjoch!

IVO: Wat?

SJOERD: Tsjoch, dat is Fries voor proost. Wist je dat niet?

IVO: Nou...eh... Nee, niet echt.

SJOERD: Tsjongejongen, meneer heeft toch zo'n talenknobbel? Engels, Frans, Duits, Italiaans, Spaans, Portugees, Grieks, Russisch, Japans, Hottentots.. En meneer verstaat dan geen Fries?

IVO: Talenknobbel, ja. Dialecten-knobbel, nee, niet bepaald. Maar laten we beginnen.

SJOERD: Ho! Niet voor je je excuses hebt aangeboden. Fries is geen dialect. Fries is een taal. Kom, ik leer het je. We beginnen bij Grutte Pier en...

IVO: Een andere keer, graag.

SJOERD: *(maakt salueer-gebaar)* U zegt het maar.

IVO: Sjoerd de Boer, geboren 25 december 1944 te Drachten, Friesland. Zoon van Driekus en Agnes de Boer, een vertegenwoordiger in huishoudelijke artikelen en een huisvrouw. Toont al vroeg talent voor toneelspelen. Gereformeerd vrijgemaakt van huis uit, studeert in 1962 af aan het Linnaeus-gymnasium in Leeuwarden en gaat later naar de Toneelacademie in Amsterdam. Studeert daar in verkorte tijd af, twee jaar sneller dan normaal en verschijnt in Romme Verhoevens korte film: 'Rotboeren!' Is door die rol meteen beroemd. Niet in het minst door het film-liedje 'Een nieuwe nacht' door Stampei, dat een enorme hit wordt. Is sindsdien in ongeveer vijftig films, tv-series te zien geweest, waaronder Karaktermoord, De melodie, Second Opinion, Het Droste-effect, Beroemd! En IJverzucht. Zijn laatste rol dateert van twee jaar geleden, in de Jezus-pastiche 'Ik kom van Nazareth'.

Indrukwekkende carrière. Heb ik het zo goed samengevat, Sjoerd?

SJOERD: Karel van de Graaf had het niet beter kunnen doen, Ivo. Maar je vergat mijn Oscar-rol in De Aanslag.

IVO: *(schrikt, kijkt in zijn papieren en buigt voorover, fluistert luid)* Daar was je toch uitgeknipt?

SJOERD: Ja, maar...

IVO: Nee, daarom noemde ik die ook niet op. Vast niet leuk: eruit geknipt worden. *(naar coulissen)* Jongens, schrijf even op dat we dit er straks uit knippen, oké? Snap je toch wel, hè, Sjoerd?

SJOERD: Natuurlijk, natuurlijk...

IVO: Nou, tijd voor de eerste vraag van vanavond. Ben je er klaar voor, Sjoerd?

SJOERD: Brand los, zou ik zeggen.

IVO: Eerst maar wat feitjes uit eerdere interviews. Te beginnen met De Hitkrant. Ik zie dat je favoriete kleur groen is, je favoriete eten Macaroni, je favoriete film...

SJOERD: Ho, wacht. Dat wás Macaroni, is dat heel lang geweest. Maar vorige maand heb ik Argentijnse rundvlees-schotel ontdekt. En dat is nu mijn favo-maaltje, zoals je dat tegenwoordig zegt. Met jus en aardappelen en witlof als groente. Mmm, zalig!

IVO: *(tapte tijdens Sjoerds voorbarige antwoord geïrriteerd met de rechtervoet en gaat nu opzitten, rommelt in zijn draaiboek, pakt zijn pen uit zijn borstzakje en noteert Sjoerds 'favo maaltje is Argentijnse rundvlees-schotel', halffluid meemompelend. Ar. Gen. Tijns... Ivo lacht als een boer met kiespijn)* Hebben we toch al meteen een primeur in ons programma. Oké, verder maar. Je favoriete figuur is Jezus Christus, je favo-film 12 angry men. Toch? Nog steeds?

SJOERD: Ja, nog steeds. Sedertdien is er alleen maar rommel gemaakt. Zelfs mijn eigen films...

IVO: Jammer hoor. Ik zag het journaal al openen met dit interview. *(lacht)* Goed, je favoriete boek is 'Een vlucht regenwulpen' van Maarten 't Hart...

SJOERD: Ja, nog steeds. Al vind ik Jan Wolkers ook heel goed. Maar ja, al die seks, hè? Ik mag overigens zelf graag...

IVO: Favoriete muziek: Rolling Stones...

SJOERD: Nee. Dat weet je toch: is Moordkuil.

IVO: Oh, ja, Moordkuil. Komen we nog op terug. Sorry, ik citeer hier ook maar uit een interview van dertig jaar geleden. Favoriete kunstenaar, favoriete schilder, favoriete filmmaker... Favoriete, favoriete, favoriete... Oké, weg met de favorieten. *(zet een streep in zijn script)* Je stemt op de Partij van de Arbeid, toch?

SJOERD: Nee. Sorry: nee, niet meer. Ik stem inmiddels al best een aantal jaartjes op Groen Links. Ook al maakt die niks meer klaar.

IVO: Weer iets nieuws.. Ach, nothing lasts, hè? Niets blijft bij het oude. Jammer is dat, hè?

SJOERD: Was dat een vraag?

IVO: Vraag? Eh.... Nee, geen vraag. Nog even de puntjes op de i.... *(bladert vooruit in script, zet her en der strepen en zoekt dan weer naar de pagina waar hij gebleven was)* Oké, schitterend. Waar waren we?

SJOERD: Vraag je dat aan mij? Jij hebt je script voor je... Shoot...

IVO: Eh.....

SJOERD: Ja, toe maar. Je komt er wel, jochie. Ik geef een hint. Je ging mij een vraag stellen. *(naar publiek)* Wat zal het worden? Ben zóóó benieuwd!

IVO: Ja, effe kijken... Oké, de eerste vraag nog maar eens opnieuw... Moet ik wel weer even inleiden. Gaat ie... *(richt zich tot de camera)* Sjoerd de Boer, geboren in, boreling van... ja ja ja. Gereformeerd Vrijgemaakt opgevoed, een jeugd waarin je veel gepest werd. Toch een glansrijke studententijd. Toneelacademie Amsterdam, afgestudeerd in 1964, twee volle jaren eerder dan je jaargenoten, eerste toneelrol bij Tryater in Friesland, daarna rollen in Oedipus Rex, Faust, Korte Metten en Zonderling. Eerste filmrol in Rotboeren! In 1965. Totaal vijftig films en tv-series. Maar... De laatste jaren speel je vooral schurken-rollen in mooie, maar trieste films. Wat ik wil weten: is dat een bewuste keuze? Doe je dat dus expres of...? Nee, nog even wachten met je antwoord! Eerst even voor ons publiek en kijkers: we kijken straks aan de hand van vragen als deze naar door onze gast uitgekozen

filmfragmenten, toneelscènes, voor zover geregistreerd en tv-series.

Na het interview kunt u kijken naar de Thema-film: Ik kom uit Nazareth, met Sjoerd de Boer en Anne Dijkstra. Tussendoor stel ik vragen en gaan we dieper in op bepaalde uitgelichte thema's. Zodat dit een kijkcijferrijke, maar ook een waardering-hoge avond voor u wordt. Thema in dit interview: wie is Sjoerd de Boer nu echt en wat is zijn boodschap van zijn leven en carrière? Sjoerd, de eerste vraag, het zal je niet verrassen: als jij Jezus Christus was, wat had je ons dan te melden?

(Sjoerd begint bij de 'Thema in dit interview...' zin te antwoorden. Resultaat Ivo en Sjoerd praten door elkaar. Houden daarmee op bij het 'wat had je ons dan te melden'?)

IVO: Zeg het maar, Sjoerd. Ik was nog even aan het... maar...

SJOERD: Nee, zeg het maar. Nog een derde vraag erbij?

IVO: Nee, alleen die ene twee. Maar ik wou ze nog even... Nou ja, laat maar, het woord is aan jou.

SJOERD: Ben ik Jezus? Wel, nee, ik ben Sjoerd. Heb ik jullie iets te melden? Wel, waar ik al mijn hele leven mee bezig ben te vertellen: mijn levensmissie, de kern van wat ik doe, namelijk: ik ben Sjoerd! Onthoud mijn naam: Sjoerd de Boer! Dat is in het kort mijn boodschap. SJOERD!

IVO: Oké, Kees.

SJOERD: Sjoerd! S.J.O.E.R.D!

IVO: Grapje, Sjoerd. Mag toch wel?

SJOERD: Mag natuurlijk. Maar wat ik wilde zeggen: Sjoerd! Wij acteurs hebben namelijk anderen om te spelen en zelf alleen onze naam om te melden. Acteurs zijn Ego-poppetjes. En natuurlijk is het ook om te zorgen dat we werk hebben en werk blijven krijgen. Of, eigenlijk zou iedereen, niet slechts acteurs, Ego moeten heten. In variaties natuurlijk, zodat je het broodnodige onderscheid kunt maken. Maar dit: 'Ik ben Sjoerd en ik ben verschrikkelijk goed als noem maar op. *(trommelt op zijn borst als een gorilla)* Dit is het enige wat we zelf zeggen en te zeggen hebben. Nou jij weer, Ivo. Wat is jouw trommel?

IVO: Eh.. ik...

SJOERD: Verschil moet er zijn, Ivo. Ik heb een hele krachtige trommel. Daardoor heb ik ook die carrière gehad. Ik bedoel, en daar stap ik even uit waar ik voor op aarde ben, namelijk acteren: Verschillen bestaan overal en blijven bestaan, vrees ik soms. Ik bedoel: als iedereen het voor de Tweede Wereldoorlog met elkaar eens was geweest, bijvoorbeeld met Nazi-Duitsland, dan was het

Duizendjarige Rijk van Hitler nog altijd bezig nu. Behalve natuurlijk het feit dus dat...

IVO: Ho ho, Sjoerd! Nu ga je toch even...

SJOERD: Nee, laat me even. Jij wilt spektakel, toch? Dan hadden we misschien wel alle joden vergast en alle zigeuners en homo's, maar daarna waren we - juist daardoor! - nog lang niet gelukkig geweest en waren we op zoek gegaan naar nog een bevolkingsgroep om te haten. Tot we ze allemaal hadden gehad en daardoor onszelf inclusief. Dan hadden we de hele wereld, maar ook onszelf volledig over de kling gejaagd. Resultaat: niet een onmenselijke wereld, maar eenvoudig een wereld zonder ons. En daar is Moeder Natuur mogelijk verschrikkelijk blij mee. Maar ik neem aan wij niet. Is dat iets, Ivo, voor je programma?

IVO: Eh..

SJOERD: Dan was er geen kip meer over geweest, alleen onze eieren. En de kwestie van de kip of het ei opgelost. Opgelost op een niet echt wenselijke manier.

IVO: SJOERD!

SJOERD: *(leunt grinnikend achterover)* Ja? Kees? Grapje! Ik wou gewoon even zien of je orde kon houden in de klas, Ief. Ik had vroeger een wiskundeleraar, die het niet kon. Dus dat was een en al keten in de klas en het uur ging voorbij zonder dat we iets geleerd hadden. Ik ken nu nóg niet alle tafels. En wat x en y voorstellen, mij een biet, maar ook een raadsel...

IVO: Rebelle geslaagd, Sjoerd. En neergeslagen, hoop ik. Kan ik verder nu?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto